

SLOVENSKI NAROD.

Slovenski Narod velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	K 24—	v upravnemu prejemjan:	K 22—
celo leto	12—	celo leto	11—
pol leta	6—	četr leta	5-50
na mesec	2—	na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Shod u „Mestnem domu“.

Izvrševalni odbor narodno-narodne stranke je sklical za soboto ob 8. zvečer v veliko dvorano »Mestnega doma« shod volilcev, kateremu je predsedoval gosp. dr. Ivan Tavčar in na katerem se je predstavil volilcem kot kandidat za deželni zbor tržni nadzornik gosp.

Adolf Ribnikar.

Tako začetkom svojega govorja se je oziral na politični položaj v deželi, katerega mora vpoštovati vsak naprednjak. Se ima klerikalizem moč v deželnem zboru, ta klerikalizem pa je dokazal, da nima prav nobenega smisla za socijalno delo, dokazal je, da je vse delo naših klerikalcev v službi ultramontanizma. — Ravnotak je tudi na kulturnem podiju, tudi tu so pokazali naši klerikalci, da so vse prej, kakor kulturni deželi. To svojo protikulturno stremljenje so najbolj jasno pokazali v tem, kakšno stališče zavzamejo proti temelju vsakega kulturnega dela, proti ljudskemu šolstvu in proti ljudskošolskim učiteljem. Ljudska šola je danes izročena na milost in nemilost klerikalcem, ki hočejo zamoriti vsak najmanjši pojav svobode med učiteljstvom. Ta brezprimerni terorizem že rodi svoje pogubne sadeve in odvrača mlade ljudi od učiteljskega stanu. Ta terorizem je storil, da se je vpisalo letos samo 17 učencev v prvi letnik učiteljišča, dokim je bilo še lansketo na učiteljišču še 33abiturijentov. Jasno je, da se mladi ljudje boje učiteljskega stanu. Odpira se nam perspektiva, da bomo imeli s časom samo učiteljice ali kot učitelje na deželi še koga druga. Če bi ne bilo državnega šolskega zakona, pa bi ugonobili še to. Ravno taki, kakršni prijatelji ljudskih šol so, so pa tudi prijatelji drugih šol. Znano je nasprotno klerikalcev močanskim šolam in da se prav nič ne brigajo za naše srednje šolstvo. To prav jasno vidimo na realki v Ljubljani. Realčni zakon spada v okrožje deželnega zabora in vendar klerikalci prav ničesar ne store in ne bodo storili, da bi na ljubljanski realki sedaj, ko bo treba misliti na preosovo, prišlo do veljave, da je ljubljanska realka v prvi vrsti namenjena Slovencem. Istotako je z obrino solo in z vsečiliškim vprašanjem. Fond 750.000 K so dali svoji »Gospo-

darski zvezi« ter s tem dokazali, da so proti ustanovitvi vsakega slovenskega vseučilišča, da imajo le svoje semenišče. Boje se Prage, ker se jim zdi preveč protiklerikalna in ker bi se naša mladina privadila v Pragi onega gospodarskega naziranja, ki odlikuje Čehe.

Klerikalci propagirajo zadružništvo in priznati moramo, da je zadružništvo do gotove meje prav umestno, toda batí se je, da se pokažejo pri tem zadružništvu, kakršnega podpirajo klerikalci, škodljivi izraski. To namreč nikakor ni deželno zadržalo, kar jím leži na sreču, to so zgolj strankarske organizacije, služejo klerikalnim in ne gospodarskim namenom, to so organizacije, ki imajo v mnogo krajinah namen, škodovati našim obrtnikom in trgovcem. To pa je tem nevarnejše, ker za klerikalne zadruge odpade povrh še vsak riziko in trpi škodo dežela, ki je morala dati posojilo in vrhu tega jamči še z garancijskim fondom za izgube. Da deželno gospodarstvo ni v pravih rokah, je priznal letos tudi njih lastni prista, bivši poslanec Mandelj, ki je rekel, da so kranjske finance v skrajno obupnem stanu in da bo dežela prisiljena, zvišati v bližnji prihodnosti deželne dolžnosti za 25%. Ta potreba pa bo prišla tudi zaraditega, ker prisegajo klerikalci prav nespametno na princip veleagrarstva ter tako škodujejo meščanstvu in delavstvu ter tudi kmečkemu stanu, saj imamo vendar na Kranjskem nad 70% takih kmetov, ki imajo komaj 10 ha posestva, in ki tedaj niso in ne morejo biti interesirani na splošno visokih cenah. To začenja sedaj tudi že spoznavati naš kmet in se obrača s svojimi zapeljivec.

Da je klerikalcev narodnost dežela briga, mi menda ni treba dokazovati, jasno govorji za to nemška gimnazija, nemški šolski nadzorniki in kolonizacija nemških uradnikov v naših deželah, tako da imamo sedaj na celu vseh uradov že Nemce. In tega vsega so krivi klerikalci, ki so napravili iz vseh teh narodnih postulatov navadne kupčije ter prejemali za to ali strankarske koristi, ali pa celo denar.

Tudi demokratični hočejo biti naši klerikalci časi, toda njih demokratičnost se je pokazala samo v bojkotu vsega, kar ne trobi v njih rogin v tem, da so z nasiljem razpuščali občinske odbore, kadar jím je šlo to v kramo.

Njih krščanstvo se jasno kaže v

proklamiraju gospodarskega in političnega bojkota in v denunciacijah, ki so jih v zadnjem in predpreteklem času uprizorili proti naprednici stranki in naprednjakom.

Sedaj se v nemajo ti katoličani za vojno v Italijo, to pa delajo samo zato, ker bi se vsled take vojne mora ojačil vpliv Vatikana in pa, ker bi se nekateri klerikalni voditelji radi prikupili navzgor.

Prva in poglavita dolžnost vsakega naprednega poslanca je teda brezobzirno boj proti tem klerikalnim nakaram, ki se mora nadaljevati tako dolgo, da bo njih sistem popolnoma strš, kar pa ne bo trajalo dolgo, ker se morajo tudi njih prisluščati v kratkem odpreti oči, ker so bili samo zapeljani in zaslepjeni.

Kar se pa tiče Ljubljane, vem da ne čaka mnogo dela. So tu socialno-politične in komunalne stvari, ki ne trpe oddlašanja. Je tu kanalizacijsko in stanovanjsko, predvsem pa aprovizacijsko vprašanje. Ravno v zadnjem času se je pojavila potreba adapej v mestni klavnicu in moderata preureditev sejmische, tudi mestna tržnica in hladilnice so neodložljiva potreba. Proti grozeci draginji mleka bo treba mestne mlekarne. K vsemu temu pa je dežela primorana prispevati, ker mesto samo tega ne more storiti in ker je mesto upravljeno to zahtevati.

Predimo zopet na realno vprašanje, ki je že danes aktualno. Leta 1913 se mora realka izseliti iz doseganega poslopja, treba bo ali novega poslopja ali pa bo realka načinkrat na cesti in se bo morda preselila v oljtrno šolo ali pa bo ostala realka tu li še zanaprej čisto nemška. Podolgo bo morda tudi z realno gimnazijo, ki pa ne spada toliko v področje dežele.

Zato ponavljam, treba bo velike opreznosti, treba bo pa tudi železne volje, predvsem pa bo treba demokratičnega naziranja, ki ne zapoštavlja enega stanu za drugi stan. Zato chlubujem, da bom, če bom izvoljen za poslanca, posvetil vse svoje sile napredku Ljubljane ter kulturnemu in gospodarskemu delu slovenskega naroda. Hočem pa tudi točno poročati svojim volilcem o vsem svojem delovanju in ostati z njimi vedno v stiku. Upam, da z marljivostjo, vztrajnostjo in nestratenostjo v opoziciji proti klerikalnemu nasilstvu dosežem, da že v par mesecih lahko stopim pred svoje volilee z uspehi.

jali; zato si mi neobhodno potreben.

In odpeljali so se Zgovoren, Slamnik in Ržen še tisto popoldne v Pristranje. Prišli so vsi trije veselo in razposajeno.

Prihodnji dan pa je prišel novi načelnik na postajo Zavinek.

Gospodu načelniku se je zazdelo, ko je sedel med nemškim uradništvom, da je prav popolnoma domač. Ko si je ogledal vse natanko po Zavinku in okolici, so prišli tudi uradniki in drugo postajno osobje na vrsto.

Na prvo nedeljo popoldne po svojem prihodu je določil predstavljenje postajnega osobja.

»Zgovoren Vladko,« se mu pokloni Zgovoren.

»Me veseli,« se izvije nehotični načelniku iz prsi . . . »Če se ne morem, se že poznavam, gospod adjunkt!«

»Da, gospod načelnik,« reče Zgovoren. »Bil sem takrat aspirant in vi pa adjunkt; saj veste tam na Stajerskem je to bilo.«

Nadaljnje predstavljanje se je urno izvršilo.

Kakor pisan je privilek Zgovoren po stopnicah v pisarno.

»Prijatelji, ta Prekija je hudič,« ga je nakratko označil Zgovoren.

»Vidva se pozna?« ga vpraša Griva.

Načelnik je še prej dosegel svoj namen, kakor je pričakoval.

Izhaja vsak dan zvezčer izvenzem nedelje in praznika.
Inserati veljajo: petek vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih inseracijah po dogovoru.

Upravnemu naj se pošljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Slovenski Narod velja po pošti:

za Nemčijo:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četr leta	6-50
na mesec	2-30

celo leto	K 28—
pol leta	13—
četr leta	6-50
na mesec	2-30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Predsednik g.

dr. Ivan Tavčar

je nato dal kandidaturo tržnega nadzornika g. Adolfa Ribnika in na glasovanje in je bila kandidatura soglasno sprejeta.

Cas je, da zavstavimo vse svoje moći za izvolitev kandidata narodno-napredne stranke. Ne prikrivamo si, da vlada tudi proti osebi našega kandidata nekaka opozicija. Toda oni časi, ko je med »mladimi« in »starimi« vladala napetost, so minuti, takrat so imeli največje veselje naši nasprotniki in še danes je opazati, da vlada v onih skodeljnih krogih zavidanje, da je prišlo do miru in zato trobijo enkrat, da se laska Ribnikar Tavčarju in drugič narobe. Toda kandidat, ki smo ga postavili danes je kandidat harmonije, ki vladata v stranki. (Živalno odobravane.) Glavna stvar je sedaj disciplina v stranki, in ta zahteva, da bo naš kandidat z veliko silo izvoljen in zato je naloga nas vseh, da storimo vse, da prodre pri volitvah 31. oktobra naš kandidat, tržni nadzornik

Adolf Ribnikar.

»O shodu pri Novem svetu« poročamo v jutrišnji številki.

Italijansko-turška vojna.

Zavzetje Tripolisa

ni sta Italija niti eno človeško življenje in niti ena njenih vojnih ladij in bila pri tej vojni akciji posledovan. Turška posadka v Tripolisu se je umaknila in Arabci v mestu Tripolisu so se udali italijanske mu poveljništvo. Iz Rima poročajo, da je že par tednov pred vojno poslali neki vplivni tripolski šeik kralju Viktorju Emanuelu pismo, v katerem prosi kralja, naj osvobi tripoljske Arabce iz turškega jarma.

Italijanski guverner v Tripolisu, admiral Borsatolino, je dobil ukaz, naj razdeli med domače prebivalstvo, posebno med revnejše, živila.

Nadaljnja vojna akcija Italijanov v Tripolitaniji.

Poroča se, da so Italijani brez boja zavzeli tripolitanska mesta Benghasi, Derno, Bombo in Narso Tobruk.

Italijani sodijo, da jim njihova ekspedicija v notranje deželo ne bo povzročila večjih težkoč, ker je v

Tripolitaniji baje samo 5000 turških vojakov in ker ondotni Arabci niso sposobni, voditi brezkončno guerilavojo. Navzlie temu pa poroča »Seko«: V arzenalu v Speciji delajo z največjo hitrostjo. Oklopnice: »Kraljica Helena«, »Kraljica Margareta«, »Liguria« in »Dandolo« so pripravljene, da odplujejo. »Liguria« je namenjena v Rdeče morje. V Neapelju je npr. uipravljenih 46 trasportnih ladij za pohod. Veliki parnik odpelje les za barake.

Italijanske vojne operacije v jadranskem morju

se menda lahko smatrajo kot končane, kajti italijansko ladje, ki je križalo v Jadranskem morju in ki je povzročalo z ozirom na bližino albanske obale veliko razburjenje, je bilo poklicano nazaj v italijanska pristanišča. Poveljnik tega ladje vovjodabruša se je baje že vrnil v Italijo in je bil v Tarentu sprejet z velikim navdušenjem.

O admiralu Aubryju nimajo že štiri dni nikakih poročil. Sodijo, da je odplzl z 10 velikimi in 24 majhimi vojnimi ladjami v Egejsko morje, da poišče tam turško vojno mornarico.

Vedno še prihajajo poročila o mirovnih pogojanjih.

Sultan je sprejel avstro-ogrškega veleposlanika Pallavicinija v posebni avdijenci. Tej avdijenci se pripisuje velika važnost. — »Sabah« poroča, da poda avstro-ogrški veleposlanik velikemu vezirju gotove predloge, da prestane sovraštvo med Italijo in Turčijo.

Tem miroljubnim poročilom pa nasprotujejo vesti, da Turčija noče odnehati. V tem smislu sta se izjavili dva bivša velika vezirja.

Ostri ukazi italijanski mornarici.

</div

Dnevne vesti.

+ **Zaušnica »Slovenec«.** Glavni oficijozni list ministra Aehrenthalja, »Wiener Allgemeine Zeitung«, ki dobiava svoje informacije iz ministritva zunanjih del, je v nedeljo priobčil o položaju debelo tiskano pojasnilo, ki pomeni imenitno zaušnico »Slovenec in vsem tistim, ki štejejo na vojno. V tej informaciji Aehrenthalova lista je rečeno: Man darf Italien nicht Hintergedanken zuschreiben, die es tatsächlich nicht hat. In einem, für Italien so schwierigen Moment, wie es der gegenwärtige ist, muss der italienischen Regierung daran gelegen sein, keine Macht überflüssigerweise zu reizen. Zu Fanfaronaden wäre der jetzige Zeitpunkt schlecht gewählt und man verlässt nur vollständige Unkenntnis der wahren Sachlage, wenn man behauptet, Italien wisse den ungeheuren Vorteil, der sich für seine Politik aus dem wohlwollenden Verhalten seiner Nachbarn und Bundesgenossen ergibt nicht zu würdigen...«

Torej Avstrija zavzema dobrohotno stališče napram italijanski ekspediciji v Tripolis in minister obseja fanfaronade, s katerimi »Slovenec« in drugi klerikalni listi štejejo na vojno in očita tem listom popolno nedvost! Ta zaušnica bo menda vendar zadostovala.

+ **Avtrijska mizerija.** Brezvestni hujščaki rožljajo z bojnim orojjem in se žavajo na vojsko. To se godi sedaj, v času, ko je finančna mizerija v Avstriji tako velikanska, da država še malega posojila ne more dobiti, če nece pri tem trpeti ogromne izgube. Pogled na kurzne izkaze nam predocuje vso našo finančno mizerijo. **Italija ima vojno s Turčijo.** Ta vojna jo velja milijone, vsled te vojne bo italijanska trgovina mnogo trpela, a vendar stoji italijan. **3½ odstotna renta na 101,52.** Nasprotno pa živi Avstrija v miru, nobenih izrednih izdatkov se ni bati, trgovina se svobodno razvija, pa vendar stoji 4 odstotna avstrijska renta na — 91,40. Italijanska renta stoji za 1,52 nad normalom, avstrijska pa za 8,60 pod normalom in za 2,60 pod kurzem, po katerem je bila emittirana. Kdor ve, kaj to pomeni, se bo za glavo prijel, zakaj v tem se kaže upravobupno stanje državnih finančnih v državnega kredita, vsa naša mizerija. Kaj bi šele bilo, če bi se Avstrija zapletla v tako vojno!

+ **Kdo je zakrivil mobilizacijo leta 1908?** Nihče drugi, kakor »Slovenski Narod«. Tako stoji zapisano črno na belem v sobotnem »Slovencu«. Posvečeni katoliški žurnalisti pišejo doslovno: »Če bi takrat ne bilo Srbov glasilo narodno - napredne stranke na Slovenskem ševalo, bi si bila Avstrija draga mobilizacija prihranila!« Pasja dlaka, to je senzacionalno razkritje! Kdo bi si mislil, da ima »Slovenski Narod« tako silno moč in tako velikanski vpliv, da odločuje o vojni in miru. Saperlot, saperlot, da se po pisano »Slovenskega Naroda« ravna celo tuje države! Za to razkritje smo prav iz srca hvaljeni prijatelju »Slovenec«, to tembolj, ke je dolje vedno pisal in zatrjeval, da nima »Slovenski Narod« prav nobenega vpliva in da se za »Slovenski Narod« ne zmeni nihče pod božjim solncem. Sedaj pa prihaja »Slovenec« in zatrjuje z resnostjo, da bi bilo treba samo migljaj s strani »Slovenskega Naroda« in med Avstrijo in Srbijo bi bila leta 1908 izbruhnila krvava vojna! — Toda šalo na stran in spregovorimo resno besedo. Kadarkoli je klerikalna stranka v kakšni zadrgi ali zagati, vselej prične »Slovenec« operirati z avstrijskim patriotizmom in manevrirati z denunciacijami nasprotnikov. V takih slučajih je patriot samo tisti, ki misli tako, kakor »Slovenec«, najmanj »izdajavec v avstrofob« pa oni, ki si drzne misliti s svojimi možgani in ki se ne navdušuje za patentirani klerikalni patriotizem, ki menjavajo barvo kakor kameleon. Takšni klerikalni manevri po navadi zažejo in klerikalci napravijo prav dobro kupčijo. Zato so se v zadnjem času vrgli samo na posel denuncijantov in obrekovalcev, ker menijo, da bodo s tem najlože uničili svoje politične nasprotnike. Ne prihaja nam na misel, da bi se zagovarjali ali branili pred klerikalnim obrekovanjem, samo to pravimo: na prokleto slabih nogah mora že stati klerikalna stranka na zgoraj in na spodaj, ako ji ne preostaja nobeno drugo sredstvo več, da se vzdrži na površju, kakor orožje najpodlejšega natolcevanja svojih političnih nasprotnikov.

+ **Kaj je hujše od kuge in stolne vojske za Slovenec?** »Slovenec« je to iznašel, pisoč v soboto: »Zaprtje Adrijie bi imelo ravno za nas Slovence bolj pogubne posledice kakor vsa sedanja draginja ali celo kuga in stolna vojska!« Pameten patriotizem je vsekakor lepa in idealna čednost, če pa prekoraci meje razuma in tretrega prevdarksa, potem je prav tako poguben in škodljiv, kakor verska

blaznost. Sicer pa je veliko vprašanje, ako se vobče more smatrati za patriotizem to, ako se ščuva in hujška dejanjem, ki morejo in morajo imeti na koncu koncev zgolj skrajno škodljive posledice za predmet patriotizma — za domovino.

+ **»Gorenjec« je postal klerikalni list.** Skoro dvanaest let je bil »Gorenjec« napreden list in si je za razširjenje narodne in napredne mili po Gorenjskem pridobil znatne zasluge. Njegovi naročniki so naprednjaki in tudi njegovi inserenti so sami naprednjaki. Zdaj so klerikali kupili Lampretovo tiskarno v Kraju in tudi »Gorenjec« je postal last klerikalcev. »Gorenjec« ni več neodvisen in napreden list, ampak klerikalni list, kakor umazani »Domoljub«. Izdajatelj »Gorenje« je postal znani predček Podlesnik, ki je seveda v tej lastnosti samo zastopnik in pooblaščenec klerikalne stranke. »Gorenjec« bi pa seveda rad ohranil svoje napredne naročnike in napredne inserente in zato se je oblekel v obliko hinavščine in jih skuša vjeti v jezuitske zanke. To priča njegovih hujavskih članek »Združenje Gorenje«. Pa ne bo niti pomagalo! Kar je zavednih in naprednih ljudi, bodo prodanega »Gorenje« zagnali iz svojih hiš in umaknili svoje inserete ter delali za razširjenje »Slovenskega Domova«.

+ **Z Viču nam pišejo:** »Slovenec« pere naše patre, češ, da bolnike obiskujejo in ne agitirajo. »Slovenec« seveda laže kakor vedno. Vprašamo le častite patre: Kdo vam je pa nabral tiste glasovnice, ki jih imate v farovžu, če res vršite le dela usmiljenja? Ali so vam jih kmjetje sami prinesli ali ste jih šli pobirati s svojim agitatorjem Priinsarjem. Samo to povjetje, pa vam bomo dokazali s pričami, kako in kaj in priče bodo, če treba, tudi prisegle. Vičani dobro vedo, da je bil na Viču lep mir, dokler se niso tam patri ugnezdzili. Prej ni bilo na Viču ne strankarstva, ne preprirov, ne sovraštva; odkar pa so patri, vlasta razdrobila v sovraštvo med stanovniki. Saj ni čuda, kajti kar pridigujejo vičanski patri, je zdražba in pohujšanje. Preteklo nedeljo smo namesto božje besede slišali samo agitatorično hujškanje, tako da so še stari možje zapuščali cerkev, ko so čuli psovanje ljudstva s pričnico: Kdor ni naš somišljenik, naj gre v cerkev! »Slovenec« se dopadejo takri patri, ki hočejo s pričnico terorizirati volilce. Patre kar pomilujemo, če so tako bedasti, da misljijo: kdor hodi v cerkev, mora biti tudi pristaš klerikalcev. Ti božji namestniki, ki rede svoje trebuhe na račun ubogih vičanskih kmetov, bi morali pač vedeti, da vera in cerkev ne spadata v politiko.

+ **Vič-Rožna dolina.** Pišejo nam: Pri nas se bliža čas občinskih volitev, za katere se pridno zanimajo naši gospodje v farovžu. Kar počenjajo ti, to presega že vse meje. Prav sebmo se že odlikoval v petek zvezčer pater Teodor, ko se je izrazil proti nememu tukajšnjemu občanu: Mi in S. L. S. smo zato, da se ne bodo odprle meje in odpravila draginja. Tako zamego govoriti le človek, ki zajema iz polne farške bisage in ki ne pozna skrbi za vsakdanji kruh. **Pozor pred takimi agitatorji!**

+ **O atentatorju Njegošu v parlamentu** posnemamo po »Našem Jedinstvu« te-tele podrobnosti: Nikola Njegoš je sedaj star 25 let in je po poklicu mizarski pomočnik. V Spljet je prihajal večkrat in se tu mudil daje časa. Po mišljenuju je socialist. Pred leti, ko so imeli Hrvati v Spljetu neko manifestacijo z obhodom po mestu, je Nikola kot vojaški korporal na obali na ves glas zaklical: »Živio socialist!« Zato je bil od vojaške oblasti tudi kaznovan. Sicer se je Njegoš obnašal kot delavec prav lepo. Kadar je došel v Spljet, se je nastanil v prvih hotelih, ker ima tudi nekaj svojega premoženja. Njegov strie je bil oni pravoslavni škof Njegoš, ki je pred leti živel v Spljetu, kamor je došel iz Rusije. V Spljetu je občeval večinoma samo Matom Bojetom, ki je bil prepričan socialist. Škof Njegoš je bil prej metropolit na Cetinju ob času kneza Danila. Ko je bil knez Danilo umorjen, se je najbrže tudi Njegoš zameril s svojim obnašanjem. Zato je odšel v Rusijo. Ko se je vrnil iz Rusije, je živel v Spljetu. V Sibeniku je imel brata Jovana, kateremu je tudi zapustil svojo hišo in nekaj denarja. Ta Jovan je bil oče atentatorja Nikole Njegoša. Se nedavno tega je imela Njegoševa rodbina krčmo na obali v Sibeniku. Krčmo so imenovali »Andemo dal Jovo«. Gostilno so predkratkem prodali. Nikola Njegoš je poskušal svojo srečo tudi v Srbiji. Toda od tam se je kmalu vrnil v Spljet, kjer je bil še prve dni preteklega meseca. Od tu je odpotoval preko Reke na Dunaj. Rodbina se je iz Njegoša v Črni gori doselila v Drniš v Dalmacijo ter se nadela ime po kraju, odkoder je došla. Iz Drniša se je Nikolin oče Jovo Njegoš preselil v Sibenik.

+ **Ad vojem »svetlični dan«.** Pri pošiljanju cvetk za svetlični dan je marsikdo želel dobiti košaro za svetlice nazaj in zato prosimo vse one dame, ki so dobitile svetlice iz centralne svetlične zaloge pri ge. A. Widrovi v Šelenburgovi ulici 3, naj one košare, v katerih so dobitile svetlice, vrnejo takoj gospoj Widrovi, da jih vrne njihovim lastnikom. Enako dobi pri omenjeni gospoj nekaj gospodijo - prodajalk tam svoje košarice, v katerih so prodajale svetke.

+ **Albanski gozd.** Konstatujemo subo dejstvo, da je bil kompanjon dr. Šustersiča in eden prvih mož pri »Ljudski posojilnicici« g. Karel Kauschegg osebno v Albaniji gledat ondotne gozde in da ga je spremljal priznani izvedenec o cennosti gozdov gospod Jakaša. To pač zadostno pojasa veliko zanimanje klerikalcev za albansko vprašanje.

+ **Iz šolske službe.** Na mestu učiteljice de Tome v Dobu, ki je dobita dopust zaradi bolezni je imenoval okrajski šolski svet v Kamniku bivšo učiteljico v Šentvidu pri Brdu Franciško Terpine. Za proviz. učitelja na Brdu pa je imenoval bivšega provizoričnega učitelja na I. mestni dežki ljudski šoli.

+ **Janez Ev. Kalan proti »Slovencu«.** »Zlata Dobac«, ki jo urejuje Janez Evangelist Kalan, piše: »Vinska trgovate izobraževalnega društva za Trnovo v gostilni gospoda Weissa.« Tako nam je »Slovenec« kot »vesen poročevalec« trikrat zapored sporocil. — Mi pa pravimo: pisanje vješanja na katoliški podlagi! Mi ne bomo molčali, ampak bomo proti takim prireditvam vselej brezobjektno nastopili. Bolje nobenega društva, kakor da pospešuje pisanje vješanja! Tako veseličarenje je narodni ali katoliški humbug, pod kakršnim naslovom se že napravlja. Vsak dobček, pridobljen s pijačo, je zguba! Nam se zdi, da ima Janez Ev. Kalan to pot prav v vsakem oziru.

+ **Železničarji v pokolu,** — pod to notico čitam v včerajšnjem »Slovenecu«, da penzioniste prav veseli, da se železničarji gibljemo in nam že popolne zmage, tožijo pa, da se ne spomnijo »aktivnih« železničarjev penzionistov, ki se jim še slabše godijo nam in trpe veliko bedo! Podpisem celo včerajšnjo notico z obema rokama, v isti sapi pa trdim, da se železničarji v pokolu sami krivi, ako za njе »aktivni« nicesar ne store. — Zakaj? — Zato, ker gospodje, brž ko zapuste aktivno službo in so še v takozvanem »Krankenstand«, — počažejo svojim mlajšim »aktivnim« tovarisem hrbet, se ne zmenijo za nobeno stvar več, in prvi njih korak je — ako so bili sploh pri kakem žel. društvu in organizaciji, da izstopijo iz nje! — Da je temu res tako, takoj dokažem — in sicer pri uradništvu! — Slovenski žel. uradniki imamo »Društvo jugoslovenskih železničarskih uradnikov«; ljubljanska podružnica tega društva šteje 100 članov, a med temi je samo 1 reci: eden penzionist in sicer ofic. gosp. Podkrajšek, klub temu, da je v Ljubljani sami gotovo krog 20 žel. uradnikov — penzionistov! Moralična dolžnost bi moralova vezati starejše gospode, da bi bili pri stanovskih domačih drnštvih. Gosp. penzionisti imajo več časa, imajo več skrušenja, miso tako »vezanje«, kakor mlajši »aktivni«, društva in organizacije bi se na ta način bolj razvijale, a glavno pri tem bi bilo, da bi se lahko tudi za penzioniste kaj storilo. Gospodje! Vpoštovajte moj nasvet, ne bežite pred svojimi mlajšimi tovarisi, vstopajte in ostanite v društvih in v prihodnjem vam ne bo treba tožiti »da se vas nihče ne spomni!«

+ **Skrivnostna smrt Bož. Šibenika.** Dne 21. septembra so našli Bož. Šibenika mrtvega, a še dne 6. oktobra je sodišče izdalо zopiv, naj se oglase tiste osebe, ki so v noči od 20. na 21. septembra med pol 10. zvečer in 4. uro zjutraj videla Šibenika. Po preteklu 15 dni se seveda še vsak človek natančno spominja, če je ponoc med polu 10. zvečer in 4. uro zjutraj videl kakega kolesarja!! In če sudišče še danes ne ve, v katerem času med polu 10. zvečer in 4. zjutraj je Šibenik umrl — kako je pa bil potem doprimešen znan abili - dokaz?

+ **Gospe načelnice svetličnih okrožij pri svetličnem dnevu v Ljubljani.** Prosi »odbor za svetlični dan« ponovno, da takoj pošlje g. Milku Nagliču v Ljubljani, Ilirska ulica 25. **popolen seznam** v dotednem svetličnem okrožju sodelujočih gospod, gospodičen in če mogoče, tudi akademikov, zajedno z njihovimi, kolikor možno, natančnimi naslovi. Hvaležni bi bili tudi za razne nasvette, opombe in izpomembe, ki bi se obenem nasvetovale s strani gg. načelnic. Na imena sodelujočih pri I. svetličnem dnevu se bomo pri prihodnih narodnih prireditvah v prvi vrsti osirali. Prosimo tedaj še enkrat dame — načelnice, da zanesljivo v najkrajšem času pošljete sezname imen in morda še druga poročila o svetkah in prodaji.

+ **Ad vojem »svetlični dan«.** Pri pošiljanju cvetk za svetlični dan je marsikdo želel dobiti košaro za svetlice nazaj in zato prosimo vse one dame, ki so dobitile svetlice iz centralne svetlične zaloge pri ge. A. Widrovi v Šelenburgovi ulici 3, naj one košare, v katerih so dobitile svetlice, vrnejo takoj gospoj Widrovi, da jih vrne njihovim lastnikom. Enako dobi pri omenjeni gospoj nekaj gospodijo - prodajalk tam svoje košarice, v katerih so prodajale svetke.

+ **F. K. Hermes v Trstu.** Včeraj je igralo našo najboljšo nogometno društvo »F. K. Hermes« v Trstu proti priznancu klubu »Black Star«, ki je dosegel že tudi proti inozemskim moštvo lepe uspehe. Po interesantem, ves čas napetem boju zmagali so Slovenci z 2:1. Hermes je s tem opravičila nado, ki smo jih stavili nanjo pričetkom leta, kakor v vseh letosnjih matchih zastopal slovenski football.

+ **Vodrova kava,** mešana s Kolinsko kavino primesjo, nadomešča drago naravno kavo in je posebno tečna hrana za otroke. Stalni prispevki od Kolinske kavine primesi in prostovoljni darovi. Vodrovi v kostri družbi sv. Cirila in Metoda priporočajo to obajo slovensko podjetje tudi s stališča slovenske narodne obrambe in prosvete. Vodrova tovarna je poslala družbi sv. Cirila in Metoda zoper 100 K., za kar je izrekano prav lepo zahvalo.

+ **Gradev pri Litiji.** Koncert, ki ga je priredil tukajšnji salonski orkester v petek v prostorij Narodnega doma, je bil nekaj novega ne le v tej sezoni, ampak dosedaj sploh. Program je bil izvanredno bogat in je vseboval poleg znanih priljubljenih, mnogo novih točk. Večer je nudil slavnemu obiskovalcu najlepšo zahavo. Občinstvo se je odzvalo v najlepšem številu, kar tudi zasluzi dosej, predvsem navaževani orkester, ki goji za Novo mesto tolikanj potrebno in važno nalogu neumorno in pozitivno žele, že par let in ki je že po celem Dolnjem žel. priznanja za svoj trud. Do takih uspehov ga je privredno ne le spremeno vodstvo kapeljnega g. Höfnerja, ampak tudi glasbeno izurjeno osebje. Po dolgem času nas je zoper počastil g. Hanu Ogorue s svojim umetniškim izvajanjem. Tako je zavolno salonski orkester zabavno življenje v Narodnem domu, kjer nam obeta letosnja sezona mnogo novega in zanimivega. Tudi priprave za visokošolsko veselico so po zaslugu pozitivno podprtih narodnih dam v popolnem tiru.

+ **Za novega mesta.** Koncert, ki ga je priredil tukajšnji salonski orkester v petek v prostorij Narodnega doma, je bil nekaj novega ne le v tej sezoni, ampak dosedaj sploh. Program je bil izvanredno bogat in je vseboval poleg znanih priljubljenih, mnogo novih točk. Večer je nudil slavnemu obiskovalcu najlepšo zahavo. Občinstvo se je odzvalo v najlepšem številu, kar tudi zasluzi dosej, predvsem navaževani orkester, ki goji za Novo mesto tolikanj potrebno in važno nalogu neumorno in pozitivno žele, že par let in ki je že po celem Dolnjem žel. priznanja za svoj trud. Do takih uspehov ga je privredno ne le spremeno vodstvo kapeljnega g. Höfnerja, ampak tudi glasbeno izurjeno osebje. Po dolgem času nas je zoper počastil g. Hanu Ogorue s svojim umetniškim izvajanjem. Tako je zavolno salonski orkester zabavno življenje v Narodnem domu, kjer nam obeta letosnja sezona mnogo novega in zanimivega. Tudi priprave za visokošolsko veselico so po zaslugu pozitivno podprtih narodnih dam v popolnem tiru.

+ **Za kmetijsko šolo na Grmu.** je privlačen letos 78 učencev, ker je veselok dovoljen na grmu.

+ **Nesreča na lov.** Včeraj se je ponesrečil na lovnu uradnik dr. Vilfanove pisarne v Radovljici Ludvik Hrovat. Nabasano puško je prijet za cev in klatil s kopitom nepremišljeno sadje. Puška se mu je sprožila in streli mu je šel v bok. Še včeraj se ga prepeljali v deželno bolnico v Ljubljano. Hrovatova rana je precej nevarna in gotovo ne bo imel če ozdravi nikdar več imel veselja tako

Lloyd 752, Malič 377, Cesar avstrijski 365, Ilirija 351, Južni kolodvor 275, Štrukelj 164, Tivoli 146, Tratnik 142, Bavarski dvor 21 in v ostalih gostilnih in prenočiščih 1788. Od teh je bilo iz Kranjskega 1502, z Dunajem 1300, iz slovenskih dežel 1476 iz dežel češke krone 308, iz drugih avstrijskih dežel 1353 iz Ogrskega 130, iz Hrvatske in Slavonije 312, Bosne in Hercegovine 33, iz Nemčije 217, iz Italije 133, iz Ruskega 16, iz Angleškega 18, iz Francije 24 iz balkanskih dežel 110, iz Rumunije 4, iz ostalih evropskih dežel 135, iz Severne Amerike 44 in iz Afrike 5.

Godčeve burke. V soboto zvečer je popival nek godec v gostilni v Igrški ulici in začel uganjati s služkinjam svoje burke. Ker pa te niso marale zanj, so se odtegnile v drugo sobo, kar je ga godec tako raztrogotil, da je skočil za njimi in pobil v sobi okna. Ker le ni miroval, so poklicali stražnika, da je napravil red. Ker je godec šipe plačal in se umiril, mu je bilo dovoljeno še nadalje ostati v gostilni. Kmalu nato pa je začel znova tako razgrajati, da so gosti začeli gostilno zapuščati. Poklicali so zopet stražnika in ker ga tudi ta ni mogel umiriti, ga je odvedel na osrednjo stražnico, kjer je bil po legitimovanju izpuščen.

Med tičarje. Nek tukajšnji tičar je bil posodil svojem prijatelju 400 lmanje, s katerim je hodil na barje lovit tiče. Ko ga je v soboto opozoril na povrnitev izposojenih lmanij, je ta skočil, mesto, da bi jih bil vrnili, manj, ga začel pretepavati in davati toliko časa, dokler ni prišla napadalčeva žena in ju razdržila.

Cestni atlet. Ko je šel v soboto zvečer po Karolinski zemlji delavec Benedikt Kraker, mu pride nasproti hlapac Ivan Pelik z nagovorom: »Te čem vrči na tla!« V tem ga je pa že pograbil in dvakrat treščil na tla, potem pa odnesel noge liki plahi zajec.

Zivio dragon! Tako je upila v soboto zvečer ob 1/10. po mestu četa dragonskih novincev, po katerem je šel na kolodvor nek dragonski podčastnik. Da občinstvo tega ni bilo v te pozni uri nič kaj veselo, je razumno.

Kolo ukradeno je bilo v soboto v soli na Ledini mizarskemu vajencu Ivanu Koncičiju. Kolo je »Britanija«, močno obrabljenlo in vredno 50 K. Prednje kolo je rdeče, zadnje pa črno pleskano. Policijska številka 55 je na rmenem polju.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 30 Mecedoncev, nazaj je prišlo do 40 Hrvatov in Mecedoncev.

Izgubljeno in najdeno. Gdč. Ivica Koželjeva je izgubila zlato zapestnico. — Ga. Marija Tominčeva je izgubila denarnico z manjšo vsoto denarja. — Laborant Blaž Stepišnik je našel v Trnkocjevi lekarni srednjo vsoto denarja zavitega v robe. — Gdč. Margareta Ranzingerjeva je izgubila zlato zapestnico. — G. Ivana Jerebova je izgubila bankovec za 20 K. — G. Erna Savinšek je izgubila ročno törbcovo, v kateri je imela srednjo vsoto denarja. — Laborant gosp. Blaž Stepišnik je našel nekaj v robe zavitega denarja. — Delavka v tobačni tovarni Ursula Ježekova je našla moško pelerino.

Narodna obramba.

Akad. fer. društvo Sava je dalo povodom 60 — letnice svojega časnega člena g. dr. Ivana Tavčarja družbi sv. Cirila in Metoda 50 K.

V znamenju sporazuma. Pri kapijici rujnega izbornega vinca na Traiti pri Skofiji Liki sta se po prizadevanju gospoda O. sprajznila gospoda R. in S. Stalna družba je darovala ob tej prilikri za družbo sv. C. M. družbo skromno darilice K 220 ker je bil spor majhen, ker bodo pa delali hujše krvice, bode moralpa pa pač malo več pasti. Živila mirna Trata!

Volilo iz Amerike. Družba sv. Cirila in Metoda je prejela 10 K, katere je volil g. Fr. Trkaj, ki je umrl dne 11. aprila t. l. v Sheboyganu Wis., Amerika. Časten mu spomin!

Popravljamo. Za mesec avgust smo izkazali 3 K 70 v pridolek nabiralnika v gostilni pri Jurju na Pojanski cesti 11. Zapisali smo takrat 6 K premalo, tako, da se glasi pravilno: 9 K 70 v.

Društvena raznolikost.

Deželna zveza gostilničarskih zadrug sklice na 18. t. m. splošen gostilničarski protestni shod v Ljubljani v veliki dvorani mestnega doma, da protestira proti zvišanju cen piva kataliranih pivovaren.

Izredni občni zbor političnega in izobraževalnega društva za kolizejski okraj se je vršil včeraj do poldne v gostilni »Pri novem svetu«. Predsednik prof. Reisner je naznani in utemeljil predlog, da naj se število odbornikov zviša zopet na 7 članov in da se člani odbora takoj izvolijo, da pa stopi njih izvolitev šele v veljavu,

če vlada potrdi izprenembo pravil. Ta predlog je bil soglasno sprejet, nakar so se vršile volitve. Izvoljeni so bili v odboru: za kolizejski okraj Ivan Bajželj in Pavlin, za Vodovodno skupino pa delovodja Ludvik Jaklič, za namestnika je bil izvoljen Hebajn, za računskega pregledovalca pa M. Ocepek. Končno je g. Bajželj opozarjal člane na potrebo skrajne delavnosti, da pri dejelnozborskih volitvah ohranijo častno mandat naprednemu kandidatu.

Društvo zdravnikov na Kranjskem ima redno mesečno zborovanje v petek, dne 13. oktobra 1911 ob 6. zvečer na dermatološkem oddelku dež. bolnišnice. Na dnevnom redu je: 1. Posvetovanje o načrtu »zakona za ureditev stanovskih razmer zdravnikov«. Referent dr. Demeter vitez Bleiweis-Trstenški. 2. Demonstracije. Primarij dr. Vinko Gregorič. 3. Slučajnosti. Po zborovanju prijateljski sestanek v hotelu Tratnik.

Prosvetna.

Iz pisarne slovenskega deželnega gledališča. Ker je gospa C. Otahalova že drugič zbolela, je poklicalo ravnateljstvo včeraj dopoldne telegrafičnim potom iznova gospo markizo Majo de Strozzini Zagrebu, in le posebni ljubeznivosti gospe markize ter zagrebške intendance se je zahvaliti, da je bila snočnja operna predstava omogočena. Gospa markiza Maja de Strozzi poje tudi jutri, v torek, vlogo Gilde v operi »Rigoletto« (za nepar-abonente). Opozorjam, da poje naš odlični gost jutri z a d n j i č to vlogo, v kateri je ugajala izredno ter žela uprav viharno priznanje. — V četrtek je premijera operete J. Gilberta »Sramežljiva Suzana«, ki se poje zdaj gotovo na sto odrih obenem ter je dosegla v poslednjih mesecih že naštevilo repriz v vseh evropskih jezikih. Predstava bo izven abonnementa; za lože par. Dirigira novi g. kapelinik Jaroslav Jermiaš. Opereta je izrezirana točno po vzoru Karlovega gledališča na Dunaju. — Dramsko osobje pripravlja prvo klasično drama Fr. Grillparzera »Sappho« in Straussovo veselo komedijo »Skledolizniki«; operno osobje pa »Prodano nevesto«. Opereta »Cigan baron« se je zaradi bolezni pevke vloge Arzene odložile za kasnejše.

V soboto se je predstavljala prvič pred prazno hišo Hilbertova »Krivda«, ki je dosegla pred petnajstimi leti v Pragi lep uspeh. Dolga je pot iz Prage do Ljubljane.

Brez ljubezni materinske je živila Mina, brez nadzorstva, brez vgoje, rojena iz neljubezni. Šestnajstletna se je udalila mlademu studentu, Ogljarju, ki je izginil za svojim kruhom in se ne oglaši več. Triindvajsetletna je poročena s pisateljem Hoškom. Ljubezen se resnično, samo da tare njo zavest krvide, greha, sedem let prikrivanega materi, bratu-kiparju in Hošku. Neupa se mu razodeli; več krat poskuša, a v zadnjem trenotku ji vselej upade pogun. V tem nastopi Ogljar, sedaj cikatrznik; zaprosi njene roke, ona ga odbije, ker ga ne ljubi. On ne odneha, in upa, da jo Hošek zavrže, če se mu izpove, in da bo potem vendar ne njegova. Navzite obljuhi dekle zopet ne more z besedo na den. Nato razredene v dramatično napetem, mojstrosko zasnovanem prizoru Ogljar sam vpritoči Hošku greh njegove neveste. V hipni razburjenosti in zmenodenosti čustev ji očita Hošek hinavstvo in lažnjost — ona ne prenese presilnih izbruhov njegovih, ga panhe od sebe in se zaroči z Ogljarjem. Mati in brat ne razumeta njenega ravnanja, Mina vrže se pred njima krinko z obraza in tedaj se obrneta tudi ona dva od nje... Sama hočeta iti z Ogljarjem v novo bodočnost. Oglar odide, da bi potolažil mater, brat se je ta čas otreznil in se pomiri z njo. Tudi Hošku ne da vest miru, vrne se, jo prosi oproščenja in ji ponudi iznova ljubezen in roko. Mina sprejme ljubezen, žena pa mu ne more postati, ker noč poleg oproščenja in ljubezni še sreče za nameček — in ker se je ponudila Ogljarju sama za ženo in se s tem ponizala samavred seboj. Ta zadnjaja izjava je bila pravzaprav poskušnja, kaj poreče Hošek, in res to mu izpodbjije zopet za trenutek ravnovesje, ona vidi, kako je še vedno omahljiv — razideta se; ona ostane sama in se vrže skozi okno.

Drama hipersenzitivne ženske duše, ki pa ni brezpogojno potrebno, da se razvije v tragedijo. Dekle je nosilo sedem dolgih let zavest krvide v sebi, prebolelo se je in priborilo do osvojenja pred svojo vestjo, nicesar ne bi bilo treba, nego razumevanja okoli nje, in minulost, ki jo preganja, bi palo med mrtve, brezpoimben sence, pot bodočnosti bi se odprla pred njo. Tako pa se zdrobi ta preplašena, čista duša ob apatiji matere in nedozorelem značaju Hoškovem. Da ne uvidi gledalec prave potrebe take ravnitve, je kriv pisatelj, ker je snov samo deloma dramatsko krepko izrabljena, deloma pa je ostala novelistno prikrojena. Psihološko vtenejevanje značajev, pri katerem igra dedičnost važno viogo,

je pripovedovano, ne oblikovano; poslušalcu gre vse to mimo ušes, in čudni in neumevni mu se zde ti ljudje, zlasti ravnanje matere. Ta ženska s svojo bolestno apatijo proti sedanjosti in okolici je očrta za oder vse preveč silhuetno; še največ reliefsa imata poleg Mine njen brat in Ogljar. Velika vrlina drame pa je lahka, prozorna zgradba in neprisilen, tekoč dialog.

Igra gdčne Wintrove (Mine) je bila značajna primerno nervozna do prstov, vsak pribeg misli in čuvstva se je izražal naravno v kretanjih in mimiki. V napeti sceni v drugem dejanju med Ogljarjem, Hoškom in njo — ko vidi, da je za njo vse izgubljeno, je ostala na vrhuncu, kakor g. Nučić (Ogljar), s svojo mirno, premišljeno, ekonomsko igro; v trenotkih je posikovala iz njega zloba, kakor sveti noži. Ga. Bukšekova (mati) s svojo nevhvalemo ulogo in gd. Skrbnišek sta bila povsem primerna, ko bi se moglo reči o gdu Šimaku (Hošku) taisto bi bila predstava popolnoma harmonično zaokrožena. Najbolj naraven je bil začetkom drugega dejanja.

V nedeljo popoldne se je prvič igrala ljudska igra v starih dejanjih »Orjaška igrača.« V njej nastopa književni mojster Alojzij Marner, ki je sam dober clovek v poštenjak, imada dobra otroka, sina in hči in malomestno ženo. Sin Fran je uslužben pri bogatašu Kotniku, ki ima tudi sina in hčer, a ta dva sta navadna gospiska izprijenja. Fran je zanjubljen v Kotnikovo hčer, Kotnikov sin Štefan se peha za kratek čas za ljubezni književne hčerke Ele. Naenkrat se pa tudi izkaže, da je ponaredil na neki meniči očetov podpis in ta menica je last nasprotnika Kotnikove familije, bogatega zasebnika Vinaka. Kotnikova hči Olga se posluži Franove zaljubljnosti, namigne malo na lepše čase, pa zahteva obenem zato velikega čina: Fran naj prevzame menico nase! Tak je konflikt, ki se do konca prav srečno razmota. Kotnikovi ostanejo Kotnikovi, Fran se odkriže službe in ljubeznika, Ela vzame sebi primernega obrtnika, vse se izteče na splošno zadovoljnost. Igra je torek ljudska in na lepkemu stoji, da je tudi za mladino. Naslov ji je »Orjaška igrača« in se zdi v vso to zadevo nekako za lase privlečen. Vmes je na več mesih dosti srečnega dialoga, ki je pa golovo povsod neprisilen in naravev. — Igralo se je prav dobro. G. Verovšek (Marner) je ustvoral izvrstni tip knjigovega poštenjaka, se vanj izborno vživel in igral tako resnično in naturno, da je človeku res delal veselje. Proti koncu je bil vedno boljši, razvijjal se je krasno in končal s popolnim efektom. Tudi vsi drugi, gg. Nučić, Bušekova, Danilo, Wintrov, Skrbnišek itd. so bili dobri. Samo gdč. Vera Danilova se je ob resnem koncu prvega dejanja po nepotrebni smejala. Obisk je bil jako picev, predstava pa zelo dobra.

V nedeljo večer so peli tretjič v tej sezoni Verdijevega »Rigoletta«. Vlogo Gilde je pela gdč. Strozzičeva iz Zagreba. Njeni petje in igranje je bilo tako dobro in zelo polno odoibravanja. Prav dober je bil tudi g. Križaj (Sparafucile), B. Novak (Rigoletto) je bil v drugem dejanju skozin nos in disponiral. V tretjem dejanju in tudi v četrtem je bil dober. Gospa pl. Foedtranspergova naj bi realistične igrala. Ostali so bili na mestu, moški zbor ugoden, orkester pod vodstvom g. Talicha izboren. Obisk je bil velik.

P.

Telefonska in prvojavna ponocila.

Klerikalna prometna zveza proti dr. Šusteršiču.

Dunaj 9. oktobra: Klerikalna prometna zveza je imela zborovanje na magistratu ter je sprejela resolucijo, ki označuje vladni načrt glede zvišanja uradniških plač kot popolnoma nezadovoljiv. Zvišanje davkov da nikakor ne zadostuje za potrebe uradništva. Posebno naj bi se osebna dohodnina zelo povišala in progresirala. Ta izjava meri naravnost proti dr. Šusteršiču.

Atentator na justičnega ministra.

Dunaj 9. oktobra. Atentator Njeguši Vavrik vstraja v zaporu na svojih prvotnih izpovedbah. Danes je bil zaslišan justični minister Hohenberger, v prihodnjih dneh bodo zaslišani nekateri poslanici in obiskovalci galerije. Atentatorja bodo preiskali tudi na njegovo duševno zdravje. Proti uradniku Pavlinu bo preiskava najbrže ustavljena.

Predsedstvo bosanskega sabora pri cesarju.

Dunaj 9. oktobra. Danes je sprejel cesar v avdijenci predsedstvo bosanskega sabora in sicer predsednika Šola in podpredsednika beg Baš-Agića in dr. Mandića. Predsedstvo se je potem podalo k Burianu in konferenci.

Dalmatinske željevanje in Split.

Dunaj, 9. okt. 1911. Mesto Split se je obrnilo na p. predstvo poslanske

zbornice ter izreklo bojazen, da pusti vladu pasti junktim med dalmatinškim železniškim vprašanjem Dalmacije-Avstrija in Kašova-Bohumin. To bi pomenilo grozovit gospodarski potom za Dalmacijo. Mestni odbor splitski se obrača zaradi tega na poslansko zbornico, da prepreči to nesrečo. Enako brzojavko je poslal tudi železniški svet dalmatinski.

Hrvaški ban in sabor.

Lovrana 9. okt. Tu so se vršile konference ogrskega ministrskega predsednika s hrvaškim banom Tomašičem, katerih predmet je bilo predvsem sklicanje hrvaškega sabora. Danes se odpelje ban v Zagreb.

Razpust ogrskega parlamenta.

Budimpešta 9. oktobra. V političnih krogih se zatrjuje, da je politična situacija na Ogrskem zelo začetna. Vlada bo najbrže razpustila ogrski parlament in razpisala nove volitve, ki se bodo vršile pod gesлом: Brambna reforma.

Maroško vprašanje.

Pariz 9. oktobra. V Nimesu so imeli kongres francoski radikalci in radikalni socijalisti ter so sklenili oster protest proti temu, da bi Francoska odstopila Nemčiji tudi le košček zemlje na maroških tleh. Ta kongres je tem pomembnejši, ker tvorijo radikalci in radikalni socijalisti večino v francoskih zbornicah.

Monarhistični puč na Portugalskem.

London 9. okt. Po privatnih poročilih se je monarhistični puč na Portugalskem popolnoma ponesrečil. Tudi oficijalna poročila pravijo, da so monarhisti izvečne že zapustili deželo. Tudi poveljni monarhistov Conceiro je pogreben. V Braganci so vladne cete obkolile četo monarhistov, kakih 200 mož, ter monarhistom odrezali prehod na špansko ozemlje.

Gibraltar, 9. oktobra. Nekatere angleške križarke so doble povelje, da odpljujejo v Lizbono.

* * *

Italijansko-turška vojna.

Zavzetje Tripolisa.

* V Dublju na Irskem grozi vsled stavke pekov lakota. Revno prebivalstvo obupava. V več mestnih delih je imožna napadla vozove za kruh in jih oropala.

* Kolera. V zadnjih 24 urah se ni zgodil v Budimpešti noben nov slučaj kolere. — V občini Körbék je zbolel krojač Kovačka pod znaki kolere. V Törökbesce so zbolele 3 osebe za kolero. Tudi v dveh sosednih občinah je izbruhnila kolera.

* Kolera. Iz Budimpešte javljajo, da je zbolel predvčerjšnem v Erdi neki 6-letni deček zaradi kolero ker je bil vodo iz Donave. Pri Temešvaru so se pripetili štiri novi slučaji kolere. V Dragi pri Šušku se je zgodil baje zopet en slučaj.

* Draginjska demonstracija. Predvčerjšnjem zvečer so vprorili socijalni demokrati v Krakovu proti draginjski demonstracijski obhod po mestu. Demonstranti so se spopadli tudi s policijo in ker polica ni mogla nicesar opraviti proti razjarjenim masam, so poklicani eno stotnijo vojaštva. Mnogo oseb je bilo aretiranih.

* Samomor bankirja. V nekem hotelu v Kolinu se je ustrelil bankir Klosterman iz Hattingena. Vzrok samomora so ponesrečene osebne špekulacije.

* Barvan čaj. Ameriška vlada je prepovedala uvoz barvanega čaja. V San Francisco leži v skladisih nad 2 milijona funtov čaja, ki je vreden nad 500.000 krov in ga vlada ne pusti prodati, ker so dognali, da je barvan.

* Zrakoplovstvo. Iz Monakova poročajo, da so se vrstile predvčerjšnjem vojaške poskusne vožnje z zrakoplovom Zepelin IX. v Friedreichshafnu. Zrakoplov je vodil višji inženir Dürr in je dosegel z dvema motorjemena hitrost 18, s tremi motorji pa hitrost 24 metrov v sekundi, česar doslej še ni dosegel noben zrakoplov tega tipa.

* Smrt indijskega kneza. Pred par dnevi je umrl najmogočnejši in najbogatejši indijski knez, angleški maharadža von Cooh Behar. Mahadaradža je bil znan tudi v Evropi in posebno slovel kot prvi športnik v angleških športnih in vojaških krogih. Mahadaradža se je udeležil s krasnim spremstvom tudi kronanja angleške kraljevske dvorce. Mahadaradža je bil eden najboljših strelec na svetu in je dosegel kot lovec na tigre rekord. Ustrelil je namreč več kot 500 tigrov. Bil je uvrščen tudi v angleško armando in je imel dostojanstvo polkovnika. Obenem je bil častni adjutant kralja angleškega in redni član njegovega vojaškega spremstva. Ker velja v državi Cooch Behar še vedno princip prvorjenstva bo sledil Mahadaradžu na prestol in njegov najstarejši sin in bo ta užival nadalje nedobno vladarsko življenje brez vladarskih skrbiv kot vazal angleškega kralja.

* Grozna katastrofa v Arkansu. V Austinu (Arkansas) se je v soboto popoldne razrušil jez nad pristanom za les. Grozivo močen tok vode se je vlijalo na spodaj ležeči kraji Austin ter je voda odnesla vseh 300 hiš s prebivalci vred ali pa jih razdelila. Samo 6 hiš je ostalo nepoškodovanih. Ponokod je začelo tudi v razvalinah goret. Pri tej katastrofi je utonilo tudi kakih 400 oseb. Na nekem griču samem so našli 100 mrtvih, v neki tovarni je utonilo 50 deklev. Tudi arkamski senator Baldwin je bil težko ranjen, njegova žena, trije otroci, oče, mati in bratje so utonili. Tudi v okolici Austina je voda strahovito pustošila. V Kostelu je utonilo več kakor polovico prebivalstva.

* Skrivnostni dokumenti. Ze več nego tri stoletja imajo angleški kralji zapečaten paket s pismi in dokumenti kraljice Elizabete, ki je umrla leta 1603. Se nikdar niso poskusili odpreti ta zavoj, kakor ve narodna govorica, vsebuje ta zavoj najintimnejša pisma Elizabete in kakor trdi govorica ni izključeno, da so med drugimi važnimi državnimi spisi tudi njeni ljubljiva pisma. Tega zavoj, ki je jasno skrbno zapečaten, baje niso odprli še do sedaj ker obstaja dolgotrajet Elizabetina, da se sme ta zavoj odpreti edino le, če v to privolijo vladar, ministrski predsednik in nadškof Kanteburški. Ker do sedaj še niso nikdar vse ti trije dostojanstveniki dovolili, da se ti skrivnostni dokumenti odpro javnosti, je zavoj še vedno ohranjen nedotaknjen in so neznanec zgodovinske tajnosti ostale še do sedaj eglemu svetu prikrite.

Gospodarstvo.

O bistvu alkoholnega vrenja (kipenja) in uporabi čistih drož pri pridelovanju vina.

Spisal ravnatelj kinetično - kemijskega preskuševališča za Kranjsko ing. chem. J. Turk. (Konec.)

Najbolje bi bilo seveda, če bi se mošt pred kipenjem pri približno

55. C. pasterizoval in potem z dodatkom čistih drož pokipel. Toda ta način je zaradi dragocenosti naprav vsaj za mali obrt veliko predrag in vsled tega tehničko neizvedljiv.

Poznamo pa še drug način, ki daje tudi prav dobre učinke. Po tem načinu je treba dodati sveže iztisnjenu moču še prej, preden je začel kipeti, zadostno množino dobrih vinskih drož. S tem dobijo prave vinske droži takoj v začetku kipenja premo, vsled česar nastaja hitro alkohol, ki ovira s svojo strupenostjo neprijatelje pravih vinskih drož in čiste kipenja v nadaljnem razvoju. Z dodatkom čistih drož se doseže torej čisto kipenje mošta in se obenem omesti škodljivost drugih mikroorganizmov, ki so v njem, vsled česar kipenje mošta, ampak s pomočjo teh pridelana vina se tudi hitreje čistijo in imajo mnogo boljši vonj in okus.

S pravilno uporabo čistih drož so zajamčeno vinstu tako velike krišti, da bi ne smelo biti vinogradniki, ki bi se jih ne posluževali v svojem vinogradu. Ne le, da čiste droži pospešujejo čisto v zanesljivo kipenje mošta, ampak s pomočjo teh pridelana vina se tudi hitreje čistijo in imajo mnogo boljši vonj in okus.

S prav tako dobrimi ali pa še boljšimi uspehi, kakor pri pridelovanju vina iz vinskega mošta, se morejo rabiti čiste droži tudi za pokipenje sadnega mošta, na kar se še posebno opazirajo kmetovale in sadjarji.

Pa tudi v kletarstvu in še zlasti tečaj, ako se hočejo z nanovo vpeljanim kipenjem odpraviti napake in bolezni vina, se morejo rabiti čiste droži z velikim haskom in uspehom.

Za ta način kipenja so sploh samo čiste droži na mestu, ker zahteva novo vpeljano kipenje prav krepkih drož, ki morejo vino še pri 11 volumskih odstotkih alkohola zavreti.

Pri vnu, katerega alkohol presegajo 11 volumskih odstotkov, pa se postopa najboljše tako, da se zarezje s labejšim, ker sicer pri pokipenju prav lahko odpovedajo tudi krepko kipeče čiste droži.

Pripomniti pa je, da so omenjeni uspehi čistih drož odvisni od njih pravilne in pravočasne uporabe. Če se torej dodenejo čiste droži moštu, ko ta že močno kipi, potem od njih ni pričakovati prav nobenega haska. Sploh je vseh dosedanjih neuspehov čistih drož kriva njih nepravilna uporaba. Zato je potrebno, da se vinogradniki in sadjarji pravočasno preskrbijo s čistorejnimi vinskimi drožmi. To se mora zgoditi vsaj pet dni pred mestenjem, ker razpoložljivo kmetijska kemija preskušališča in pa laboratorijski čistorejni drož le čiste vinske droži, ki niso naravnost uporabne, ampak se morajo najprej razmnožiti v manjših množinah sterilizovanega mošta, s katerim se potem pokipijo večje množine vinskega ali pa sadnega mošta.

Cistorejne ali samočiste droži se dobivajo pri kmetijsko-kemiskem preskušališču za Kranjsko v Ljubljani, ki daje prav rado vsa na njih uporabo se nanašajoča pojasnila.

** * *

Bolestnim srcem naznjamamo vsem sorodnikom, prijateljem in

znanjem prežalostno vest, da se je Bogu Vsemogočnemu dopadlo

poklicati k sebi našo nepozabno mater

3458

Franjo Wurzbach pl. Tannenberg
hišno posestnico

danes ob 1. uri popoldne, po dolgi in mučni bolezni, prevideno s

svetotajstvi za umirajoče, v 42. letu starosti.

Pogreb nepozabne pokojnice bude v tork, dne 10. oktobra 1911

ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na litiske pokopališče.

Svete maše zadušnice se bodo služile v litiskski cerkvi.

Gradec pri Litiji, 8. oktobra 1911.

Toni Wurzbach pl. Tannenberg. — Emilija Wurzbach pl. Tannenberg.

Klotilda Wurzbach pl. Tannenberg. — Franciska Wurzbach pl. Tannenberg.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 5. oktobra: Maja Leskovic, trgovčeva hči, poldruge leto, Čevljarska ulica 1.

Dne 6. oktobra: Ana Glavič, posetnikova žena, 73 let, Hrenova ulica 10. — Terezija Bedenčič, delavka, 77 let, Radeckega cesta 11. — Ursula Mesesnel, mestne vboge, 70 let, Japljeva ulica 2. — Josip Graul, vporedljek vozov južne železnice 85 let, Stara pot 3. — Juri Selan, bivši gostilničar, 82 let, Rožna ulica 1.

V deželnih bolnicah:

Dne 4. oktobra: Fran Hvala, brivski vajec, 18 let. — Barbara Zalokar, občinska uboga, 62 let.

Dne 5. oktobra: Marija Jerančič, občinska uboga, 80 let.

Borzna poročila.

Ljubljanska

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni konservi dunajske borze 7. oktobra 1911.

	Maleščeni papirji.	Dunajski	Blagovni
4%, majeva renta	91:40	91:60	
4 2/3%, srebrna renta	94:55	94:75	
4% avstr. kronska renta	91:40	91:60	
4% ogr.	90:45	90:65	
4% kranjsko deželno posojilo	94:10	95:10	
4% k. o. češke dež. banke	97:25	98:25	

Srednje.

Srednje iz 1. 1910/11.

Strečke iz 1. 1910/11.

" tisk " 1864

" zemeljske I. izdaje

" ogrske hipotečne

" dun. komunalne

" avstr. kreditne

" ljubljanske

" ogr.

" bazilika

" turške

Strečke.

Ljubljanske kreditne banke

Avt. kreditnega zavoda

Dunajske bančne družbe

Južne železnice

Državne železnice

Alpine-Montan

Ceške sladkorne družbe

Zivnostenske banke

Valuto.

Cekinci

Marke

Franki

Lire

Rublji.

465— 475—

640— 641—

540— 541—

113— 114—

734— 735—

819— 820—

311— 313—

278— 279—

11:40 11:44

117:75 117:95

95:95 96:10

94:90 95:10

254:75 255:50

465— 475—

640— 641—

540— 541—

113— 114—

734— 735—

81— 87—

70:75 76:75

45:50 49:50

35:75 39:75

236:50 239:50

465— 475—

640— 641—

Lokal

eventuelno
s stanovanjem
pripraven za trgo-
vino ali obrt, na
Kongresnem trgu
št. 13
se odda v najem
s 1. novembrom.
Natančnejša pojasnila daje upravnštvo
»Slov. Naroda«. 2501

Divji kostanj

kupuje po najvišjih cenah
Josip Matič, Celje

Modni salon

v Ljubljani
Stari trg štev. 21 A. Vivod-Mozetič
Velika zaloga damske klobukov.

Oglek klobukov brez obveznosti nakupa. — Cene nizke. — Postrežba točna.
Sprejemajo se popravila. — Pošilja se tudi na izbiro.

Zalni klobuki vedno v zalogi.

Oglejte si!

veliko zaloge koles z originalno znamko

„Puch 1911“

pri Fr. Čudnu, trgovcu v Ljubljani

Prešernova ulica — samo nasproti frančiškanske cerkve.
Raznih znamk kolesa od K 110 — naprej vedno v zalogi.

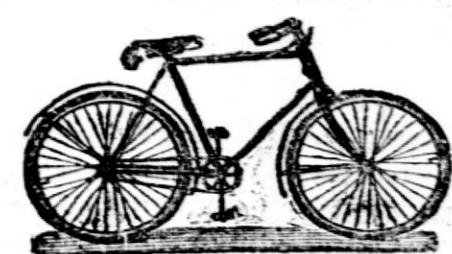
Zaloga šivalnih strojev:

Singer in Ringschiff.

Pouk za vezenje s strojem brezplačno. 918

Ceniki zastonj in poštne proste.

Edino zastopstvo za Kranjsko!

Narodna knjigarna.

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest; spisal Fr. Remec.
Cena 2 K, s pošto K 2-20.

Pravkar je izšla v drugi izdaji prekrasna zgodovinska povest »Kralj Matjaž«, ki spada med najbolj čitane knjige in po kateri občinstvo vedno znova vprašuje.

Čez trnje do sreče.

Spisal Senčar.

Cena broš. K 1-20, vez. K 2-20,
s pošto 20 v več.

Zelo zanimiv roman, poln interesantnega dejanja.

Rdeči smeh.

Spisal Leonid Andrejev.

Preložil Vladimir Levstik.

Cena broš. K 1-40, vez. K 2-40,
s pošto 20 v več.

V tem „odlomku najdenega rokopisa“ so popisane strahote vojne in iz nje porajajoče se pijačnosti krvi in blaznosti.

Brodkovski odvetnik.

Spisal V. Beneš-Sumavsky.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50,
s pošto 20 v več.

Ta odlični roman podaja zanimivo in pretresljivo sliko iz narodnega življenja in priča, kako nemška žena uničevalno vpliva na slovanskega moža.

Undina.

Spisal André Theuriet.

Cena 90 v, s pošto 10 v več.

Eden najljubnjevnejših francoskih pisateljev je v tej knjigi podal državno povest, ki jo je svetovna kritika uvrstila med nesmrtna dela.

V Študentovskih ulicah.

Roman; spisal Fr. Remec.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50,
s pošto 20 v več.

To je ginaljiv roman iz ljubljanske preteklosti, slika življenje iz tedanjih malomeščanskih in gospodskih krogov, tragedija dekleta, ki je vzraslo v Studentovskih ulicah, a je pogledalo v aristokratske kroge Gospodskih ulic in to poplačalo s svojo življensko srco.

Liberu nos a malo.

Zgodovinski roman; spisal Vladimir Vesel.
Cena K 1-40, vez. K 2-20, s pošto
20 v več.

Koncem 15. stoletja se je pripravljalo na Slovenskem kmetski punt. Kmetsko ljudstvo je takrat strahovalo trpeč in vrh tega so duhovke in posvetne oblasti trpinčile ljudstvo zaradi domnevanega čarovalništva. Ponekod so požgali vse prebivalce kake vasi, ker so bili osumljeni čarovalništva. Vse to nam popisuje pisatelj v tem velezanimivem romanu.

Zadnji rodovine Benalja.

Spisal Fr. Remec.

Cena K 1-50, s pošto K 1-70.

Velezanimiv zgodovinski roman iz časa rokovnjaškega gibanja na Kranjskem.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporščaka.

Cena — 90 v, vez. K 1-60, s pošto
20 v več.

Ta mična ljubezenska povest se je občinstvu prav posebno prikupila. Dejanje se vrši za časa zadnje avstrijsko-turske vojske, ki jo je vodil princ Evgen. V povesti je popisano, kako izvrši strahopet človek občudovanja vredna junaštva, samo da bi se opral pred tisto, ki jo ljubi.

Bogata zaloga najfinejših rokavic pravi francoski parfumi

in vsi v to stroko spadajoči predmeti v najfinejši kakovosti
667 Za obila naročila se priporoča

OTILJA BRAČKO

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Matianovi hiši.

Optični zavod z električnim obratom.

Prvi

slovenski

izprani

optik in strokovnjak

Dragotin Jurman

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1.

PRESELITEV KROJAŠTVA.

Naznanjam svojim cen. gg. naročnikom in drugemu občinstvu, da sem se s 1. oktobrom t. l. preselil iz Vegove ul. 12 v Gajevu ulico 2, staro vojaško eskrbovališče.

Prosim vse cen. gg. naročnike in drugo občinstvo, da mi tudi zanaprej ohranijo zaupanje kakor dosedaj. Potrudil se bom kakor doslej vsakomur postreči z najboljšim blagom, najokusnejšim delom, najnižjimi cenami.

Sprejemam tudi v to stroko spadajoča dela, kakor popravila, likanje, čiščenje i. t. d.

Za obilen obisk se priporoča z odličnim spoštovanjem

Josip Ahčin

krojaški možter, Gajeva ul. 2.

Modna in konfekcijska trgovina

M. Hrištofič-Bučar

se je preselila v lastno hišo na Stari trg 9.

Priporoča zelo pomnoženo damske in otročjo zimsko konfekcijo po znano najnižji ceni, tudi po meri.

Posebno krasne kostume, plašče, pelerine, razne jopiče, krila, domače halje ter : bluze in otroški oblekice. :

Velika izbiro perila in higijeničnih potrebščin za novorojenčke. — Usako modno blago. — Pošilja na izbiro tudi po pošti.

Mali lord.

Spisal F. H. Burnett.

Cena broš. K 1-60, vez. K 2-60,
s pošto 20 v več.

To knjigo veselja, kakor je kritika imenovala to presčno povest, so po izgledu mestnega šolskega nadzornika sprejeti v šolarske knjižnice vsi šolski voditelji, ki jim je res mar, da mladina kaj dobrega čita.

Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu.

Spisal Valentin Zun.

Cena K 3—, s pošto K 3-20.

To je najpopolnejše in najtemeljitejše delo o narodnem gospodarstvu v slovenskem jeziku. Ta knjiga je absolutno potrebna o vsakega, kdo deluje na narodnogospodarskem polju, zlasti za vsakega posojilnika.

Zaljubljeni kapucini.

Vesela povest iz ljubljanske preteklosti.

Cena broš. K 1—, vez. K 1-60,
s pošto 10 v več.

Kdo se hoče prav od srca nasmejati, naj čita to knjigo, ki je polna drastične komike in prešernega humorja.

Ljubljana • Prešernova ulica 7 • Ljubljana